

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési ára:
 Egész évre 5 frt — kr.
 Fél évre 2 frt 50 kr.
 Negyed évre 1 frt 25 kr.

Felelős szerkesztő:
Dr. Prok Gyula,
 kiadó-tulajdonos.

Hirdetéseit és előfizetéseket
 elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyházán,
 Iskola-utca 13-ik szám.
 Egyes szám ára 10 krajczár.

A vármegyei közgyűlések.

Olvasom a vármegye legközelebbi közgyűlésének változatos programját és hosszan elmerengek rajta. Első pillanatra eszembe jut, hogy mennyire nem kívánatos törvényhatósági bizottsági tagnak lenni. Valami 160 tárgy, a gazdasági, politikai, etikai, városi, községi, közlekedési, állategészségügyi és nyilvántartási, jogi, vízzsábrányozási, sociologiai, kereskedelemügyi, pénzügyi, katonai stb. stb. mezőkről összehordva. Tessék ezt minden bizottsági tagnak gondosan áttanulni, magának lelkiismeretesen pártatlan véleményt alkotni, s aztán szavazni meg nem hajolva sem baráti, sem atyafiúi, sem másféle talán csak tárgyi érdekek előtt. Mert én abban a beismerem — naiv hitben élek, s kívánok is élni, hogy a közgyűlésekben való szereplés lelkiismeretes tanulmányozást, előkészületet, pártatlanságot, elfogulatlanságot, általában tehát bizonyos magasabb etikai emelkedettséget követel, s mindennek fölött soha nem lankadok, éber és folytonos tudatát annak, hogy minden törvényhatósági bizottsági tag, e minőségében való joggyakorlata közben mint az egész törvényhatóságnak — geografiai, politikai és sociologiai érte-

lemben egyaránt — képviselője, alter egoja jár el.

Amint azonban nézem és olvasom a tárgysorozat teteit sorban ahogy következnek, fokozatosan tűnik a teoriám igazába vetett hitem. Belátom, hogy lehetetlen 160 annyira különböző tárgyat, a melyek jogi, gazdasági, nemzetgazdasági, pénzügyi, orvosi, állatgyógyászati, számviteli, mérnöki, hadászati, geologiai, pathologiai, minerologiai, sociologiai, politikai stb. szaktudást és előképzettséget követelnek, — mind alaposan áttanulmányozni. Lehetetlen pedig ily rengeteg szakképzettség hiánya okából, lehetetlen azért is, mert 400 embert csak nem lehet neki éreztegeti az aktáknak, s lehetetlen végül azért is, mert 160 ügy áttanulmányozásához egy embernek is kevés 60 nap, négyszáz embernek pedig 68 esztendő.

E szerint a törvényhatósági bizottsági tagok első csak két ut van nyitva. Vagy teljesen készületlenül és tárgy ismeret nélkül menni neki a döntésnek, vagy egyáltalában neki sem menni. Így is van! A közgyűlés tárgyai felett, ha csak az nem politikai természetű — amihez minden magyar ember születésénél fogva

ért — vagy nem választás, nem is dönt a törvényhatósági közgyűlés, azon egyszerű oknál fogva, mert mi-helyt sorra kerülnek a száraz; közlekedési (van más célra használt ut is?) és községi közutak törzskönyvezésére vonatkozó szabályrendelet, községi zárszámadások, költségelőirányzatok, községi szervezkedési szabályrendeletek, bika vásárlások szerződések jóváhagyása stb. ügyek — márnincs seholsem törvényhatósági közgyűlés. Pedig éppen ezek azok az ügyek, s az ezek ellátására vonatkozó jogkör az, amelyek élesen kidomborítják a vármegye politikai egyéniségét és lényét az alsóbb rendű politikai testületek fölött. Vagyis, amikor valójában kell a vármegye, akkor nincs vármegye, ellenben van. amidőn Hevesvármegye hírhedt zsáneréhez hasonló tárgyakkal lehet üres számla eséplési gyakorlatokat tartani.

Ámde nem hiszem, hogy akadna egyetlen árvalétek is, aki elég merész volna azt követelni a törvényhatósági közgyűléstől, hogy minden tárgyat alaposan megvitasson, és a fölött lelkiismeretesen döntsön is. Ez ugyanis azt vonná maga után, hogy egy 160 tárgyból álló tárgysorozat fölött egy évig kellene késedelmes-

A „NYIREGYHÁZA TÁRCZÁJA“.

Együtt ülnek . . .*)

— Reinor Mária Ritke. —

*Együtt ülnek a kertben este,
 S elmerengnek hosszan . . . édesen . . .
 „Mint fehér selyem olyan a keze . . .“
 S a lány szót: „mért mondja ezt nekem . . .?“*

*S besuhant valami a kertbe,
 Bár ki se nyílt a kertajtóska,
 És kéjtől szédült a sok lepke,
 És megremegett minden rózsza.*

Fordította: Gündör Sándor.

Secessió.

Ita : Vap.

Midőn a régi Rómában a gazdasági ellentétek feszültsége már egy bizonyos fokra hágott, gyakran előfordult, hogy a nép egyik része a mons sacer-re, az aventinusra vagy a janiculumra vonult, azon fenyegetődzéssel, hogy a régi anváros orra előtt, a tiszteletreméltó városatyák szemeláttára fog egy új Rómát alapítani, hogy ha kívánságát nem teljesítik. Ezt úgy nevezték, hogy: secessio plebis. A városatyák okos emberek voltak, a secessionistákhoz jó koponyájú közben-

járót menesztettek, sokat ígértek, keveset tartottak és a secessio plebis — megszűnt.

De ha nagy veszély fenyegette a hazát, a nép közös akarattal mindent a mit a legközelebbi tavasznak köszönhetően az isteneknek áldozta és amint a *szent tavaszok* született gyermekek felnőttek, megizmosodtak az ifjú sereg, a *ver sacrum* szülőttei, búcsút vett szülővárosától idegenbe ment, hogy új tanyát üssön, közös bekés együtlést biztosítson magának önerőből, idegen segítség nélkül.

A bécsi művészvilág modern felfogású része engedve a mindinkább erősebb mérveket öltő új művészeti irányzatnak, testületé tömörült össze „secessio“ elnevezést rakott magára (bár mint eztők is bevalják, vajmi kevés vonatkozással e szó fenntebb részletezett jelentőségére) fiatal tüzzel fogott munkához, a modern felfogást alkotásaiban érvényre juttatta s ime az eleinte nevelésének tartott, hőbortosnak bélyegzett secessió fényes győzelmet vívott ki, ma már saját saját palotája van és saját művészeti heti lapja a: „*ver sacrum*“.

Vagy egy negyedszázad folyt le, míg, a bécsi művész életnek, mely eddig a hagyományos iskola rendszer korlátai között nyugodt, új akkordok esendültek meg, az eredetiség az ősi szabályokat megvető művészeti önállóság akkordjai. Es evel új aera nyílt meg. Megszűnt az u. n. stilius hatalma. A művészek teljesen tetszésére van bízva mit

alkosson milyen formában milyen felfogással. A szó legszorosabb értelmében vett szubjectivitás lép előtérbe. A Makart korszakot kivéve nem is volt még Bécsben ilyen élénk művészeti élet. Az új irány (nem pedig stilius mint azt helytelenül mondják), a secessió jellege és lényege kizárja a stilius szó fogalmát, legfőkébb így mondhatjuk: a stilius (secessió stilius) szakított a conservatív tradíciókkal, a sablonimádó copffal, valóságos forradalmat idézett elő, melyben a guillotine szerepét a „modern izlés“ játszta, és a tudós professzoroknak megrökönyödött serege figyelemmel hallgat az új profétákra, félelemmel vegyes ámulással néznek a mozgalomra, mely az ő tehetetlenségüket élesen gúnyolódó világításba helyezi. Egymás között ugyan azt mondják: bár maguk sem hiszik, „no, ez a parvenü se sokat fog henczezni“ aztán fogják magukat és Wagner Ottót, a secessionisták egyik ultramodern vezérét bízzák meg, hogy egy új képzőművészeti akadémia tervét dolgozza ki. És ezt a cs. k. képzőművészeti akadémia tudós professzorai, a secessio elvi ellenségei tették!

A secessionisták palotáját Olbrich építette. Ez az architektúra remeke, eredeti a lépcsőház márványdíszítésétől egészen a kupola aranyos gombjáig. A használhatóság ideálja.

Csakugy özőnik a nép a szokatlan formával imponáló új műcsarnokba, hol iparművészeti tárgyakban épügy gyönyörködhetik, mint a legdivatosabb külföldi festők,

*) A „*ver sacrum*“-ból.

kedni. vagyis egy esztendő munkáját négy alatt végezze el, amely methodus mellett megtörténhetnék, hogy 2000-ben arról volna szó a vármegyénél, hogy helyben hagyható e hát Szalóka község 1920. évi költségelőirányzata?

Ez pedig egy cseppet sem kívánatos állapot!

De folytassuk a logikai következtetést tovább!

Ha a vármegye közgyűlése a reá bizott feladatot a fentebb előadott okoknál fogva nem teljesítheti, vagy a közgyűlés felesleges, vagy a feladatokat felesleges rábizni.

A közgyűlést sajnálnám, nem csupán azért, mert sok szép emléke hazai történelmünk fűződik hozzá, hanem főképen azért, mert speciális magyar találmány, amelyben kifejezésre jut a magyar nemzet jellegzetes egyéniségét élesen körvonalozó sajátossága. Ma pedig, midőn annyira benne vagyunk a kosmopolitikus áramlatban, s karakterünket minden vonatkozásban annyira engedjük a nyugati kultúra vívmányai által befolyásoltatni, igen nagy szükség van arra, hogy legalább néhány fontosabb intézményünkben óvjuk meg a magyar karaktert. Marad tehát az, hogy a vármegye közgyűléseit meg kell szabadítani olyan tehertől, amelyet el nem bír, le kell vállairól venni azt a feladatot, hogy Eszeny község 4000 frtos költségvetése felett bírálatot kelljen mondania, hogy mortualis angoriát kelljen megszavaznia, ellenben oly jogkörrel kell felruházni, amelyet a nagy igényű modern közigazgatás sérelme nélkül is betölthet.

Csak egy példát hozok fel annak igazolására, hogy a mai rendszer meny-

például Van Ryselberghe, Max Klinger, stb. stb. geniális műveiben.

A házi berendezések találekony ezermestere Hoffmann József, ki a titkári hivatalban felállított bútoraival általános feltűnést keltett. — Megmutatta, hogy nem épen feltétlenül szükséges, hogy minden bútoradár faszínű legyen. Már kezdenek hozzászokni az emberek, hogy egy-egy asztal kék merész-kedik lenni, hogy egy ruha-szekrény megtanul pirulni, hogy számtalan más bútor sajátzerű zöld színben úszik. Helyesen jegyzi meg Hevesi Lajos, hogy ezek a friss színek valósággal jóltevéi a szemnek, egy borongós, kódos napon például. Secessionista bútor különben az utolsó időben szinnázakban gyakran alkalmaznak. A nemzeti színház legújabb daarabjában a Bisson és Leclerq vizjátékának „a házi béke”-nek 3-dik felvonásában látható secessionista berendezés szoba általános tetszést keltett, sőt a tülköz azt is mondják, hogy a vizjátékot ez a secessionista szoba menti meg.

Ami pedig a „*ver sacramot*” illeti, az már külső alakjával is elűt az eddig ismert folyóiratok physiognomiájától. Évenként 12 fűzet jelenik meg az u. n. kiállítási fűzetekkel együtt. Kiténő papíron van nyomva. Illustrációi egytől-egyig finom kivitelűek, a bemutatott képek a kiállítás legszebb, legeredetibb tárgyainak hű reproduktói. Minden fűzet csaknem egész terjedelmében egy-egy kiváló művésznak van szentelve, annak legsikerül-

nyire alkalmatlan a szilárd jogrend megvalósítására. A 20-iki közgyűlésen vagy 20 község 1899. évi költségelőirányzata kerül tárgyalásra. Mindaddig, amíg a törvényhatósági közgyűlés a község háztartásait jóváhagyással el nem látja, jogilag a község gazdasági élete kiesett a törvényes keretből. Ezek a községek tehát jelenleg is ex lex állapotban vannak. És ugyan miért. Saját hibájukból talán? Nem! De mert a törvényhatóság a nehézségénél fogva a törvényesség látszatát még nem adta meg az 1899. évi háztartásának.

A feladatokkal cél és jogszerűtlenné való megterheléséből következik még az is, hogy a közgyűlések népszerűtlenné váltak s többé nem találkozója a vármegye értelmiségének, ahol országos jelentőségű eszmék vitatattak meg, általános érdekű ügyekben való magatartás szabályoztatik s a vármegye szellemi és anyagi érdekei fordulnak meg benne.

Pedig a vármegyei közgyűlések régi fényét okos szervezéssel még mindig elő lehetne varázsolni akkor, ha közéleti és társadalmi sajátos viszonyaink helyes mérlegelésével az új tételnék, amire hivatva van, tudnillik a megyei közélet vezetőjévé, a társadalmi élet központjává, amelyben összpontosulna a vármegye gazdasági, szellemi humanitárius és társadalmi igényeinek kielégítésre váró tömege.

Igy talán meglehetne vetni alapját egy erős közszellem és önérzetes, együttérző polgári elem keletkezésének is.

Ez pedig volna annyira fontos, mint az, hogy a közgyűlés merő partikuláris jellegű ügyekkel bimbóldik.

tebb alkotásai jellemző és tartalmas magyarázatokkal vannak ellátva.

Különös gond van fordítva u. n. könyvdiszítésre, melyek mindegyike sajátosság eredeti fölfogásról tanuskodó sokszor színyomatu apróság. Nálakölki fanasztikus virágok, exotikus „szinpecsétek” (hogy így mondjuk) nagyobb ornamentálisrajzok, (melyek azonban decoratív jellegűkből mi sem veszítenek) élénk változatossággal tárulnak szemünk elé. Az irodalmi rész is igen becses. Aktuális művészeti kérdések megvitatása, művészeti folyóiratok megbírálása képezi az irodalmi rész tárgyát. Különösen érdekesek Hevesi Lajos, a ver sacrum főmunkatársának egyes művészekről irt alapos tanulmányai. Stílusa rokonszenves és mindenekelőtt eredeti. Épen úgy ír, mint a hogy a secessionisták festenek.

A seccsio a mi művészeit is kezdi foglalkoztatni s bár az az ausztriai császárvárosban úttört tényét, művészeink (a fiatal gárda zóme) az új iskola iránt, mely az individualizmus abszolút hatalmát hirdeti, rokonszenvet éreznek s remélhetőleg már a közel jövőben a seccsio kiállításain magyar művész nevével is fogunk találkozni.

Véleményünk az, hogy aki a művészetben is a sovínizmus hirdetője, az korlátolt látókörű bornirt ember.

Mert sokat, sokat kell még tanulnunk s csak aztán jöhet el önálló, speciális magyar művészet a te országod.

Közügyek.

— **Közgyűlés a vármegyénél.** Vármegyénk alispánja tekintettel az utóbbi időben igen felszaporodott s elintézetlenül álló ügyekre folyó hó 20-ik napjának d. e. 10 órájára a vármegyeház nagyterembe rendkívüli közgyűlést hívott össze. A 152 pontból álló tárgyszorozatnak nevezetesebb pontjai a következők: Széll Kálmán m. kir. miniszterelnök leirata, melyben a törvényhatóság az új kormány kinevezéséről értesíti. — Hege-dűs Sándor kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata melyben miniszterre történt kinevezését tudatja. — Perczel Dezső m. kir. börtényminiszteri állásától legkegyelmesebben történt felmentését tudatja. — Dr. Samassa József egri érsek köszönő irata a törvényhatóság üdvözléteért. — Gyöngyös város közgyűlésének átirata a kötelező állami biztosítás behozatala tárgyában felterjesztett emlékiratok támozgatása iránt. — Alispáni előterjesztés két közig. gyakornoki állás rendszerezése iránt. — Alispáni jelentés a Nyiregyházan tartandó löversenyre egy vármegyei díj megajánlása iránt. — Alispáni jelentés a nyiregyházi vasúti állomáshoz vezető községi (közútló) közút kiépítése kérdésében kiadott intézkedések jóváhagyása iránt. — Alispáni előterjesztés a Bessenyei György szobrának leleplezésére vonatkozó program megállapítása iránt. — Az államepítészi hivatal főnökének jelentése a nyiregyházi vasúti állomáshoz vezető községi (közútló) közút kiépítése céljából megtartott árlejtés eredménye ellen beadott felebbezésekre. — Dr. Jároossy Sándor előmunkálati engedélyes és több Ibány, Buj, Gáva, Paszbaz, Szabolcs, Balsa, Dombrád és Kótaj községi lakosoknak kérényve a tervezett nyiregyháza—sóstó—domb-rád—rakamazi vasutnak az utadó alaplóból 80.000 frttal leendő segélyezése iránt.

— **Közgyűlés a városnál.** Nyiregyháza város képviselőtestülete a múlt héten s folytatólag a héten kedden délután rendes közgyűlést tartott, melynek legfontosabb tárgya az új építkezési szabályrendelet volt. Mindkét alkalommal szomorú bejelentéssel kezdődött az ülés. Pénteken a *Rotárdész János*, kedden a *Glück Ignác* képviselőtestületi tagok halálát jelentette be az elnöklő polgármester, kiknek helyére a következő póttagok behívása is elrendeltetett. A pénteki ülésen ezenkívül tudomást vettek az állami adómentességben részesülő ingatlanok utáni községi pótdadó kivetését rendelő belügyminiszteri határozatot, valamint a Nyiregyháza—vasáros-naményi vasut részére megszavazott 20000 frtos hozzájárulást helybenhagyó megyei határozatot. Kiküldtek az 1898. évi házipenzári zárszámadást felülvizsgáló bizottságot s általánosságban elfogadták tárgyalás alapjául az új építkezési szabályrendeletet. Részleteiben a keddi ülésen vették tárgyalás alá ezt az új szabályrendeletet s délután 3 óratól est 7 óráig szerencsésen le is tárgyalták s némi módosításokkal a bemutatott tervezetet egész terjedelmében elfogadták. Az új szabályrendeletnek egyik nevezetes ujtítása, hogy az építkezési ügyekben az előadói teendők alól felmenti a rendőrkapitányt s azt külön előadóra bizza s általában részletesen szabályozza az építési engedélyezés körüli eljárást és teendőket. — Nevezetes ujtítása még az is, hogy a várost és határát négy építkezési kerületbe sorozza, melyek közül az első kerületben, ahova a városház-és vármegyeházért, a városház-utcázt a pazonyi-és iskola-utcaz elejét osztja be, csupán emeletes házak építését engedi meg. A második építési kerületbe a város egyéb belső utcázt sorozzák, a harmadikba a külső utcázt és utcaárszerek, valamint az Erkert, a Bujtos, az O és Uj szőlőskertek: végül a negyedik építési kerületbe a tanyák tartoznak. Ezen kerületek szerint van megállapítva, hogy az egyes kerületekben milyen anyagból és milyen fedéllel engedélyezhető az új építkezések. A meglévő nád és zindelytetőknek az első és második kerületben tüzmentes tetőkke

leendő átalakítására a szabályrendelet 20 évi időt engedélyez. Általában az új szabályrendelet sok üdvös intézkedést és újítást tartalmaz, csak épen az szükséges, hogy, a benne foglalt rendelkezéseket végre is hajtsák.

— **Megfelelő választás.** A folyó hó 7-én Mikecz János alispán elnökele alatt tartott képviselői közgyűlésen megejtett gazdasági tanácsosi választás ellen, — majd fokozatosan a rendőrtanácsosi választás ellen is Menyhert János, Nádasi Kálmán, Szmolár István, Marsalkó Lajos és Schüleze György e hó 13-án felelőjezt nyújtottak be.

— **Gr. Buttler-féle alapítványi hely.** A m. kir. honvédelmi miniszter 17834/1899. sz. alatt rendeletével arról értesíti a vármegyét, hogy Szabolcs vármegyéből a folyó évben a gr. Buttler János-féle Ludoviciumi alapítványi helyek közül egy lesz b. töltendő, s felhívja a vármegyét, hogy ajánlati jogát a f. évi május hó 20-ig gyakorolja. A kijelölés, még pedig lehetőleg 3—4 ifjura értesülésünk szerint a májusi közgyűlés tárgytól kezei.

— **Vasúti előmunkálati engedély.** A kekedelémügyi, m. kir. miniszter a „magyar vasúti forgalmi részvénytársaság” budapesti cégnek a magyar királyi államvasutak Nyiregyháza állomásától a nevezett város belterületén át a Sóstó tündögig s onnét Kótaj, Ibrány és Nagy-Halászi irányában Dombrád s ezen vonalból Ibránynál kizárólag Buj, Bercel, Gáva, Vencsellő, Balsa, Szabolcs és Timár irányában a m. kir. államvasutak Rákamaz állomásáig vezetendő keskeny nyomtávú villamos, esetleg gőzüzemű helyi érdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta, és egyúttal dr. Járosvy Sándor nyiregyházi ügyvéd nyiregyháza—halászi és ibrány—vencsellői vasutvonalra nyert előmunkálati engedélyének a magyar vasúti forgalmi részvénytársaságra történt átírházását engedélyezte.

Márczius 15.

Szokott fenyvel ünnepelte meg Nyiregyháza városa a népszabadság ünnepét. Fellobogóztak házak, ünnepi ruhák jeleztek, hogy a magyar nemzetnek ünnepe van. Istentiszteleteken, iskolai ünnepélyeken tolongott a nép, mindenki részt akart venni a nemzet ünnepében. A lelkesedéstől kipukkattak az arcok, hangosabban dobogtak a szívek. Szabadságharcunk élő szobrai az ős honvédek lelkes ünneplesnek voltak tárgyai.

Az ünnepségek legkimagaslóbb része a város polgársága által delután 3 órakor rendezett ünnepély volt. Még alig ütötte el a két órát, már is özönlött a nép a városház térre úgy, hogy három órakerészt föny ember állott a városháza előtt.

Az ünnepély első pontja az egyesült városi dalárdák éneke volt. Kösegy himnuszát énekelték el dalárdáink s precíz előadásukkal kinyerték a közönség tetszését.

Ezután az ünnepély elnöke Bencs László polgármester rövid, lelkes szavakkal ecetelte a mai nap jelentőségét, az ünnepi gyűlést megnyitotta.

Az ünnepély szónokát dr. Bartók Jenő már pódiumra lépése alkalmával zajos tapsal fogadta. Mindenki nélt meg a szívében a mult évi jubiláris ünnepélyen elmondott lelkes beszéde és ezért a mai beszéde elé is nagy várakozással tekintetek. És e várakozásban nem csalódtak, mert Bartók mai beszéde is annyira áthatotta a hazafias ihlet, hogy valósággal gyűjtő hatást gyakorolt. Azonkívül formai tökély és a rethorikai szépségek teszik értékessé.

A beszédet követő tetszészaj lecsillapult a után a dalárdák énekelték el Petőfi Talpra magyarját, majd pedig Szabó László lépett pódiumra és elszavalta ez alkalomra írott következő ódját:

Márczius 15.

Hozsánna néked márcziusi nap!
Hozsánna néked fénylő kikelet!
Te! A természetben feltámadás!
Kivel nemzetünk újra született!

Sugárainál ismét zöld a táj;
Odvás kéregjék leveit a fa,
A koporsónak zárja kippattan
S örök dicsfénybe áll a Golgotha!

Napod teremtett minket is ujra,
A kik aludtunk hosszú tetszhalál!
Mert aludtunk — csaknem holtra válva
Rodostón borult szemfödél reánk!

Hol szabadságunk nagy fejedelme,
Dicső Rákóczynek lehunyta szemét;
Arva népünk elzibbadt kezéből
Kiejté régi, hősi fegyverét,

Mély volt az álom. Már csaknem örök!
Ásták a sirt is beestelen kezek,
Hogy megkötözve vessenek bele
Egy meg nem halt, de alvó nemzetet!

De jött a tavasz! Megrendült a föld!
Korán volt meg a ravatal!
Serkentve zug a feltámadásnak
Riadó kürtje a „Talpra magyar!”

S riadt a magyar. Talpra állt megint,
Idézte multja nagy szellemeit...
A hármas halmon nem kívik rikolt
Turul sikongja harczi enekit!

Es széttörte lánczát a magyar
Aczél markába megvillan a kard...
Szabadság nélkül nem élet az élet
S Árpád népe még élni, élni akart!

Kiált a sikra, szembe a halállal,
A szolgáságnak ezer ördögeivel
Vini szeret harkozt a szabadságnak
S a népjogoknak igaz fegyverével!

Kellett a temető. Szükség volt reá.
A megváltás kereszt, s vértanút kíván!
Volt elég. Volt. Áldás szent nevükre,
Mert áldás fakad mindegyik porán!

Borulj le népem apraja, nagyja!
Illesd csököddal e szentelt hantokat!
Minden röghéze egy-egy elbukott
Szabadsághősnékek véresepeje tapot!

Borulj le imára! Zengj győzedelmi dalt!
Az élet győzött a halál felett...
... Hozsánna néked márcziusi nap!
Hozsánna néked fénylő kikelet!...

Szabó László.

A költői szépségeken bővelkedő ódát, mely a szavaló precíz előadásában sokat nyert, a közönség mély figyelemmel hallgatta és végül zajosan megtapsolta. A tapsok felezésében pedig a tökéletes szavalásnak szóltak.

Ezután ismét a polgármester emelt szót kérve a közönséget, hogy mint eddig ünnepelte, úgy ünnepelje meg ezután a magyar szabadság kivívásának évfordulóját. Beszédére zajos éljenzés volt a válasz.

Befejezésül a dalárdák énekelték el a Szózatot, melynek elhangzása után a közönség csendesen ünnepélyes érzéssel szívében elszólt.

Este 7 1/2 órakor a Korona vendéglő nagyteremben társasvacsera volt, melyben városunk intelligens közönsége nagy számmal vett részt. A banketten számos hazafias pohárköszöntő hangzott el.

Felhívás

Magyarország összes tanító- és tanárjegyesületéhez, valamint a nagyközönséghez.

Három éve emult, hogy sikerült megalkitanunk a „Magyar Tanítók Kaszinója”-t azon célzattal, hogy emeljük a tanítóság társadalmi tekintélyét és hogy a közönségben felébredjünk a tanügy iránti érdeklődést. Ha célunkat megközelíteni eddig csak parányi részben voltunk képesek, úgy legyen mentességünk az, hogy idők nagy részét felemész-tette a fészkekrakás nehéz munkája.

Ma, midőn szabadabban lélegzünk, már felajánljuk szolgálatainkat a t. nagyközön-

ségnek s kedves kartársainknak, úgy a vidékieknek, mint a helybelieknek, — tekintet nélkül arra, hogy tagjai-e kaszinóinknak vagy nem. A legzisebben nyujtunk felvilágosítást a m. t. szülőknek gyermekeik tanítására vonatkozólag. Akárhányszor előfordul az eset, hogy a szülő kétségben van az iránt, minő iskolába írassa be gyermekeit, forduljon hozzánk bizalommal, mi a nyert felvilágosítás után a legkétségtelensebben szolgálunk szakszerű tanácssal. Ugy a m. t. szülők, mint kedves kartársaink gyakran óhajtkák gyermeiket a fővárosba adni. Magunkra vállaljuk a közvetítést e tekintetben is, s ezért kérjük a m. t. fővárosi polgárokat, kik mérsékelt díjazás mellett hajlandók vidéki gyermekek családjukba fogadni, szíveskedjenek szándékukat irodánkba bejelenteni. Megjegyezzük, hogy a gyermekeket nemcsak elhelyezzük, de azokra fel is ügyelünk. Szívesen közvetítünk a régebben nagyon czélszerűen alkalmazott, de ma már feledésbe menő „csere” is, s ez irányban is legkétségtelensebben ajánljuk fel szolgálatainkat.

A névmagyarosítás egyik legnemesebb irányu mozgalma most társadalmunknak. Sokan lehetnek, akik szívesen csatlakoznának, de körülmények az utanjárást nehezítik. Irodánk ez irányban bárkinek készséggel áll támogatására.

Végül mindazon vidéki kartársainknak akiket, ügyes-bajos dolgok, vagy bármely körülmények a fővárosba szállítanak, ha erre előlegesen felszólítást kapunk gondoskodunk minden tekintetben jutányos itt időzéséről.

Röviden szólva: bárki bármely ügyben hozzánk fordul, a legnagyobb gondossággal igyekszünk minden óhajtságunkat megfelelően.

Az igazgatóság.

A fenési sikon.

Kolozsvár, márczius.

A régmúlt időknek komoly szelleme széjjel teriti szárnyait és úgy ül némán, emberi szemek előtt láthatatlanul a sík vidék fölött. A történeti időt takarja el, s kiterített szárnyait csupán akkor lebbenti föl, ha nem profán lelkek akarnak belátni a lefolyt idők misztériumába...

Itt, a fenési sikon 1660. május havában sebesült meg második Rákóczy György Kucsuk pása ellen vívott csatájában. A fejedelmet Kolozsvárra vitték, hol meg is halt.

Erről vezetes a fenési sík, mely különben csak amolyan kisebbszerű lapály, hanem itt Erdélyben, hol hegyet, halmot minden lépten-nyomon találni, sima vidéket ellenben annál bajosabban, még a legesőppebb lapos terület is hamar síknak nevezik el.

Kolozsvár innen körülbelül három-négy kilométernyire fekszik, ház csoportjai a nagy távolságból maroknyi tömeggé törpülnek, melyek közül a főteri templom hegyes tornya büszkén tör föléte. Túl a domb vonalon a kolozsvári határ kezdődik.

A legmagasabb domb aljában ősrégi, Árpádkorabeli kápolna őrizi az alatta elterülő sík temetőt. A kápolnát kijavították, úgy, hogy most teljesen ujnak látszik, ámbár az alakján jóformán mitsem változtattak. — A körülötte heverő kőtörmelékék összevissza karczolja különböző építaphiumokkal egymás hegyen-hátán heverve képezik az egyedüli régiségi igazolványt.

A kápolna melletti domb tetjéről aztán látni az egész környéket. Kolozsvár nagyvárosi ház csoportjait nyujtoztatják fölfelé nyakait, a városról körül alakjában a hegyes lábainál húzódnak a tarka nyári villák. Körrökörül a láthatár peremén hegyek. Délről a gyulai havasok hótól csillogó csúcsai terhelnek.

A domb aljában a Szamos gyógyító vékony, fekete szallag alakjában. A domb tetjében kőboltozat védelme alatt néhány viasz és kösönt figurák, körülöttük kiaszott

koszoruk levelei esőrögnek bántó, melankolikus zajjal, valahányszor a friss tavasz szelőknek kedve kerekedik, beléjük esimpazkodni.

A szentek előtt öreg anyóka térdelt és mormogott valami imát, miközben száraz feje ingaszerűleg mozgott előre-hátra. A kiboltzott háta mögött egy csomó gyerek játszott nagy vigággal „kűnn a farkas, benn a bárány”. A márciusi nap vidáman sütött, boglyas fejekre.

Túl a dombon Kolozs-Monostor kezdődik, amely jelenleg Kolozsvárnak képei hatodik kerületét. Valamikor külön község volt. Itt van Kolozsvár gazdasági tanintézete, melynek épületét nagy területű vedlett park veszi körül. Itt a tavasz, majd rendbe hozza a kertet, melyivel a tél csak amugy stantpede bánt el.

A közöti gőzvasut nagy csengéssel, hangos dübörgéssel és piszkos, fekete füsttel kanyarodik a park alá.

Földünk és a vonat gyorsan víz benntünk befelé a városba. Pár perc és a körülünk zajló zsvajban egészen elfeledjük, hogy a világon tulajdonképpen természet is van...

Hirek.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter *Kohn Jenő* nagy-kállói adóhivatali gyakorokat a törökbecsei adóhivatalhoz kir. adótitészt, *Vajda József* nagyvárdi kir. adótitészt a nyiregyházi m. kir. pénzügyigazgatósághoz pénzügyi fogalmazóvá nevezte ki.

A vármegyei Erzsébet alapítvány. Szabolcsvármegye közönsége a múlt évi őszi közgyűlésen Erzsébet királyné emlékeztetére a közművelődési alaptól 20 éven keresztül évi 800 forintot szavazott meg vagyonralan gyermekek nevelésére. A közgyűlés e határozata ellen Kállay Ubul és társai felebbeszésket adtak be, amelyre vonatkozólag a napokban érkezett le a vármegyéhez a belügyminiszter döntése, még pedig oly értelemben, hogy a határozatnak az alapítvány tevés módjára vonatkozó részét a belügyminiszter jóváhagyta, abból az indokból, mert a vármegye közönsége szabad elhatározásától függ, hogy valjon egy minden időkre szoló alapítványt létesítsen-e, vagy pedig bizonyos meghatározott időn át adományozzon ösztöndíjakat. Figyelemre méltóknak talalta azonban a belügyminiszter a felebbeszéskés felhozott kifogásokat a határozat ama része ellen, amely szerint az évi 800 forintot két egyenlő részben a vármegye területén levő gimnáziumok, első sorban pedig a nyiregyházi főgimnázium és a Nyiregyházi létesíteni tervezett ev. ref. leányinternátus között osztják meg, mert — a belügyminiszteri leirat szavai szerint — az ösztöndíjakra szánt összeg a közművelődési alaptól fizetetik, ez pedig pótdából gyűlt és gyűlik össze s így semmivel sem indokolható a vármegye közönségének azon eljárása, hogy a nyiregyházi főgimnáziumot a nagy-kállói gimnázium rovására kedvezményezni kívánja. A belügyminiszter ehhez képest, a határozat e részének feloldása mellett, felhívja a vármegye közönséget, hogy a segélyezésre szánt 800 forintnyi évi összeg mikénti fölhasználása kérdését tegye újabb megfontolás tárgyává s hozzon új határozatot.

Szabolcsvármegye — Párisban. Említést tettünk lapunk múlt szombatán arról, hogy a gróf Thorocky Viktor hódmezővásárhelyi főispán elnöklele alatt az 1900 évi párisi kiállásra való társas kirándulás szervezésére alakult országos igazgatója, *Somogyi Nándor* úr a múlt héten Nyiregyháza jött azon czéllal, hogy Szabolcsvármegyre vonatkozóan egy helyi bizottságot alakítson meg. Faradottsai siker koronázta, mert a csőtörtők delután összehívott értekezlet, melyben báró *Feilitsh Bertold* aranykulcsos főispán elnököt, a bizottság megalakítását kimondotta.

A bizottság tiszteleti elnökségét a főispán úr öméltsága volt kegyes elfogadni, az elnöki tisztelet pedig dr. *Meskö László* országgyűlési képviselő. Titkárrá dr. *Prok Gyula* ügyvéd választatot meg. A bizottság tagjai lettek: Lázár Kálmán, Popp György, dr. Ferlicsa Kálmán, Bencs László, Wouwermans Ferencz, Haas Ignác, Somogyi Gyula, Martinyi József, Halasi János, Ferenczi Miksa, dr. Kovách Elek, dr. Rosenberg Emil. A bizottság a napokban megfogja kezdeni működését.

Március 15-ét hagyományos kegyellett ünnepelte meg a főgymnasiumi tanuló ifjúsága is. Nagyszámú érdeklődő közönség hallgatta meg az iskolai *adalokör* két hazafias énekét, *Szabó József VII. oszt.* tanuló szavaltat (Nemzeti dal), *Juricskay Barna VIII o. t.* emlékszedet, *Bottenstein Sándor VII. o. t.* ünnepi pályanyertes odáját s egy sikerült részlet *Tóth László VIII. oszt.* tanulónak ugyancsak pályadíjat nyert történelmi munkájából. Az ünnep jelentőségének fokó ásaához nagyban járult *Martinyi József* főgymnasiumi igazgató jelentése a főgymnasium VIII. o. tanulóit közt meghirdetett Kossuth Lajos emlékalapítvány-pályázat eredményéről (a tétel ez volt: „Mária Terézia és II. József uralma s a nemzeti ebredés”), pályázat eredményének a tanártestület ítéletét összegező bírálatát dr. *Victorize József* főgymnasiumi tanár olvasta fel. A Kossuth-alap 100 koronás pályadíját *Bencs László* főgymn. h. felügyelő, a Bessenyei-kör oda-pályadíját (2 arany) pedig *Porubszky Pál* önképző elnök lelkés szavakkal adták át a jutalmazott ifjaknak,

Dr. Mezőssy Béla nagy-kállói a kerület nagytehetségű képviselője f. hó 14-en az 1899 évi költségvetés tárgyalása alkalmával beszédet tartott. A fiatal szónokot az egész képviselőház osztatlan figyelme és elvtársainak zajos tetszése kísérte.

Jóváhagyott választás. A szabolcsvármegyei bizottsági tagok legutóbbi választásából folyólag a nyiregyházi választást Racsó Mihály és társai felebbeszéskés támadták meg. Szabolcsvármegye állandó bíráló választmánya a felebbeszéskés elvelelte, amely határozat ellen a kitartó felebbeszéskés további panasszal elétek. Így került a választás a magy. kir. közigazgatási bíróság elé, amely a panaszt elutasította. Az érdekes ítélet indokolásából közöljük a következőket:

A tárgyatartó közt levő választási jegyzőkönyvek szerint a bizottsági tagok választása az 1886. XX. t. czikk 37—41. §-aiban előirt szabályok pontos betartásával fogantatottván, a panasziratban foglalt s a pénzügyigazgatóság és a városi adó és számvevősegi hivatal személyzete részéről a választókra állítólagosan gyakorolt befolyás, miután éppen semmi oly adat sincs felemlítve, mely által a választók szabad elhatározásának korlátozása megállapítható lehetne és mert sem a panaszal aláírtak közül, sem általában egyetlen választóról sincs még csak állítva sem, hogy az illető tisztviselek erőszakolása folytán választási joguk szabad gyakorlásában korlátozva lettek volna — a választás megsemmisítésére indokul nem szolgálhat.

Szempák Jenő választáshatási képessége ellen felhozott kifogás törvényes alappal nem bír, mert a bemutatott adófőkönyvi kivonat szerint fizet annyi egyenes állami adót, mely őt a képviselő választási állandó névjegyzékbe való felvételre jogosítja s azon körülmény folytán, hogy a képviselő választók névjegyzékéből az adó be nem fizetése, vagy más okból kimarad az 1886. XXI. t. cz. 23. §. f) pontja értelmében választáshatási képességet el nem veszti; más okot pedig melynek alapján nevezett Szempák Jenő ezen 23. §. értelmében bizottsági tag nem lehetne, panaszlók fel sem említenek.

Ezekből az indokokból a bíróság a panasznak helyt nem ad s ezzel a Nyiregyháza város I. III. IV. kerületében megtartott a panasszal megtámadott törvényhatósági bizottsági tagok választását érvényre emeli.

Államsegély. A földművelésügyi miniszter Szabolcsvármegyében létesítendő községi segélyalapot támogatásra 5000 frt államsegélyt engedélyezett.

Fősorozás. Szabolcsvármegyében a folyó évi fősorozás újabb megállapított tervezet szerint a következő sorrendben fog megtartatni: a dadai alsó járásból *Tiszalökön*: április hó 6. 7. 8. s 10-én. A dadai felső járásból *Rakamazon*: április hó 13. 14. és 15-en. A tiszai járásból *Mándokon*: április hó 18. 19. és 20-án. *Nyiregyháza*: május hó 19. 20. és 23-án. A bogdányi járásból *Nyiregyháza*: május hó 24. 25. és 26-án. A kiskvárdi járásból *Kiskvárdin*: május hó 29. 30. 31. és június hó 2-án. A nyírbátori járásból *Nyírbátorban*: Április hó 29. és május hó 1. 2. és 3-án. A nagy-kállói járásból *Nagy-Kállóban*: május hó 5. 6. 8. 9. és 10-én.

Halálozás. A helybeli kereskedővilág egyik rokonszenves és előkelő tagjának Glück Ignác nagykereskedőnek elhunytja általános részvételt keltett városunkban. Temetésén dr. Kelemen Adolf hitszónok gyönyörű gyászbeszédet tartott, mely a nagyszámú megjelent közönségre mély hatást gyakorolt. A megboldogult családja a következő gyászjelentést adta ki: Alólirottak mely fájdalommal jelentik a legjobb férjnek, apának, nagyapának, testvérnek, apsnak, sógorának és rokonnak *Glück Ignác* kereskedőnek, folyó 1899. évi március hó 11-én éjjel, életének 59-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászosan elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó 1899. évi március hó 13-án délután 4 órákor fogznak, a vármegyeház-teréren levő halottas házból, az izr. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Nyiregyháza, 1899. március 12-én. Áldás és beke poraira! Özv. Glück Ignácné sz. Rochlitz Ida, mint neje. Glück Anna férj. Rochlitz Henriette, Glück Deszó, Glück Erzsike, Glück Géza, Glück Kornél, Glück Jenő, mint gyermekei. Kreisler Simonné sz. Glück Hani, Kain Bertalané sz. Glück Mail, Özv. Wolf Ignácné sz. Glück Eszter, Gottliebne sz. Glück Sali, Glück Dávid mint nővérei és fivére. Rochlitz Henrik, mint veje. Rochlitz Jolan, Rochlitz Erzsike, Rochlitz Gizi, Rochlitz Irenke mint unokái.

Bicikliztás kirándulása. A nyiregyházi kerékpáregylet — kedvező idő esetén — a jövő vasárnap délelőtt és délután ársas kirándulást rendez. Utirány: délelőtt *Nagy-Kálló*, délután *Királytelek*. Indulás délelőtt 8 órákor, délután 2 órákor. Gyülekezés a Tester-féle cukrászdában.

Tanítók gyűlése. A Szabolcsvármegyei Általános Tanító-Egyesület kiskvárdi járásköre március 16-án délelőtt 10 órákor Kiskvárdin, az ev. reform. iskola termében tartja rendez tavaszi közgyűlését. A gyűlés tárgyai: 1. Egyházi közenek: XC. Zsoltár 1-ső verse físharmoniumon vezeti: *Kollony Dániel* pátróhai tanító. 2. Elnöki megnyitót s egyébb elnöki előterjesztéseket. 3. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 4. Gyakorlati tanítás, előadja: *Szabó László*, berencsi tanító. 5. Saját költeményét szavalja: *Szabó Antal* kállói tanító. 6. Felolvasást tart: *Balogh Gábor*, pátróhai tanító. 7. Indítványok, melyek a gyűlés megnyitása előtt az elnöknek bejegyeztetnek. Az elnökség a kartársak figyelmébe ajánlja, hogy a n. t. egyházmegyei határozat s ebből kifolyólag a n. t. esperes ur intézkedése után a Tisz. lelkész urak mint iskolázók elnökök útján az egyház községtől legalább a természetben kiszolgáltatóndó fuvert vegyék igénybe.

A nyiregyházi kereskedő ifjak egylete rendez évi közgyűlését folyó hó 19-én délután 2 órákor saját egyleti helyiségében tartja meg, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitót. 2. Két jegyzőkönyvhitelesítőt választása. 3. Titkár évi jelentése. 4. Pénztári jelentés és vagyon kimutatás előterjesztése. 5. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 6. Költségvetés megállapítása. 7. Tisztikar, választmány és számvizsgáló-bizottság lemondása. 8. Indítványok.

— **Kossuth gyásznapély.** Az izr. elemi iskola f. márczius hó 20-án délelőtt 11 órakor az iskola nagytermében Kossuth Lajos halálának evfordulóján gyásznapélyt ül a következő sorrenddel: 1. 91. Zsoltár, éneki a hitközség kántora; 2. Ünnepi beszéd, elmondja dr. Kelemen Adolf igazgató; 3. Ima Kossuth Lajos lelküdvért, mondja a hitközség kántora; 4. Szózat, énekel az iskola növendékei; 5. Alapítványi kamatok kiosztása; e gyásznapélyre a t. közönséget ez uton tisztelettel meghívja az *előjáróság*.

— **Gyászrovat.** *Trinksz Irma* kisdárdai tanító és h. hó 5-én rövid szenvedés után meghalt. Elhunytáról kártársai a következő gyászjelentést adták ki: Kisvárdai tanítóakra tulajdonnal jelenti: *Trinksz Irma* rom. kath. tanítónőnek, buzgó működése 25-ik évében, rövid szenvedés után folyó hó 5-én történt gyászok kimultát. Földi maradványai folyó hó 6-án délután 4 órakor fognak örök nyugalomra tetetni s az engesztelő szent miséldozatot pedig 7-én reggeli 8 órakor mutatattik be az Egek Urának. Kisvárdá, 1899. márczius 5-én. Áldás legyen emléke!

— **Pályázat ösztöndíjért.** A nyiregyházi ág. hitv. ev. főgimnázium kormányzó tanácsa a „Reguly—Suták”-fele ösztöndíjalapítványi mull évi kamatait f. évi márczius hóban fogja kiosztani. — Ezen ösztöndíj elnyeréséért pályázhatnak a gimnázium V-ik osztályától kezdve bármely felsőbb tanintézetbe járó, jeles előmeneteli és jó magaviseletű ág. hitv. ev. tanuló ifjak, ha a kegyes alapítványozókkal való rokonságukat igazolni tudják. — ev. ref. hitvallásuk is elnyerhetik az ösztöndíjat. A pályázók kérvényeiket f. évi márczius hó 23-ig a nevezett főgimnázium igazgatósághoz nyújtsák be. Az *igazgatóság*.

— **Anyakönyvvezetői kinevezések.** A belügyminiszter az ufjehetői anyakönyvi kerültebe *Balogh Alajos* jegyzőt és a bókányi kerültebe *Horkay János* helyettes jegyzőt anyakönyvvezetőkke, továbbá a nyiracsárdai *Hartstein Emil* jegyzőt irnokat, a levelekibe *F. Fodor László* községi esküdtet s végül a nyírbláttebbe *Spielmann Gusztáv* jegyzőt irnokot anyakönyvvezető helyetteskke nevezte ki.

— **Alapszabályok jóváhagyása.** A belügyminiszter az ibrányi művelődési kör, az anarészi mértékletességi egylet és a napkori katolikus olvasókör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

— **Egy kir. közjegyző halála.** Debreczenben meghalt Nánássy László kir. közjegyző, a debreczeni közjegyzői kamara elnöke. 81 éves korában.

— **Eljegyzések.** *Keresztessy Gyula* járásbíróási joggyakornok Nyiregyházan, a napokban tartotta eljegyzését fajkürti *Juhász Ilonka* kisaszszonyával, fajkürti *Juhász Jenő* ügyvéd bájos leányával. — *Silberstein László* helybeli tekintélyes szeszagykereskedő kedves leányát, *Rózát* eljegyezte *Meisel Adolf* úr Kis-Várdáról.

— **Töke-kamat adó.** A kir. pénzügyigazgatóság 9407/IV/1899. sz. rendelete folytán értesítem az érdekelteket, hogy a folyó 1899. évre szóló tökékat és járadék adó, valamint az ezek utáni általános jóvedelmipótádó kivetési lajstrom megtekintés ezéljából a városi adóhivatalban a folyó márczius hó 12-ik napjától 19-ik napjáig terjedő 8 nap alatt közszemlére kitétetett s fgyelmeztetem az adóköteleseket, hogy netalán felszólamlásaitak és pedig a) azok, akik ezen adóval már a mult évben is meg voltak róva, a lajstrom kitételének napjától, b) azok pedig, akik ezzel ezuttal első ízben rovatnak meg, adótertozásuknak az adókönyvecskébe történő bevezetésétől számítandó 15 nap alatt beadhatalják, megjegyezvén, hogy az elkéssetlen beadandó felszólamlások fgyelelembe vehetők nem lesznek. — Nyiregyházan, 1899. évi márczius hó 11. *Sztempák Jenő*, adóügyi tanácsos.

— **Megtagadott elmunkláti engedély.** Szerviczky Odón b.-szerdahelyi földbírtokos

és dr. Frank Salamon bpesti ügyvéd előmunkláti engedélyt kértek egy Nyiregyházától Irány, Dombórad, Czigánd irányában Bodrog-szerdahelyi és Czigándtól Vissig vezetendő h. é. vasutra. A kereskedelemügyi miniszter az engedélyt nem adta meg.

— **A tűzoltók közgyűlése.** A nyiregyházi önkéntes tűzoltó egylet tisztujtó közgyűlését f. hó 12-én vasárnap d. e. tartotta a város-háza nagytermében. Megválasztattak: elnök *Bencs László*, alelnök *Majersky Béla*, tűzoltó főparancsnok *Báthy Barna*, alparancsnok *Barzó Mihály*, titkár *Okolicsányi Géza*, pénztáros *Novák Gyula*.

— **Hymen.** *Geiger Frigyes* dr. vereckzei kórorvos jegyet váltott *Gansl Margittal* Gansl Lipót nyiregyházi kereskedő lányával.

— **Tűz.** Folyó hó 13-ikán Szalai András Középf utcazi házában tűz ütött ki. A szél erősen fújt és így sokan féltek, hogy a tűznek több ház fog áldozatul esni, tűzoltóink hamar ott teremték az égő ház előtt és csakhamar — minden nagyobb baj elkerülésével — lokalizálták a tűzet.

— **Hangok a sárból a párbaj ellen.** Egy ember, a ki semmi okot sem adott reá, hogy párbajra hívják, a ki biztosra vette, hogy az ellenfele agyon fogja löni s a ki ennek dacára nem tarthat ki a fejére zuduló lstenítélet előli — mit tehetett az vajjon végős elkeseredésében? Aldozatnak latta magát, legyen tehát a szó igazi értelmében áldozat! Elhatározta, hogy nem fog ráöni az ellenfeleire. Így is tett, de a párbaj előtt leírta a vele történt igaztalanságot, leírta kétségbeéjtő lelkiállapotát s a levelet végrendeletével együtt elküldte Tolstoj Leonának. A sejtelem valóban bizonyult: Tzanov bolgar képviselőt, a levél íróját csakugyan agyonlötötte az ellenfele, Király osztrak-magyar konzul. A levelet pedig most közöletete Tolstoj Leó. Megtehetném — írja benne Tzanov — hogy nem fogadom el a kihívtást. Kijelenthetném, hogy meggyőződésből nem vereksem. Némelyek tán kigynyolltak, vagy gyávnának neveztek volna, mások azt mondtak vón, hogy gyalázatot hoztam a bolgar becsületre. Mind-ezzel nem törődöm s a lelkiismeretem nyugodt maradna. Elfogadtam hát azért, mert éppen ezzel akarok tiltakozni s barba szokas ellen. Tudom, hogy az ellenfelem mestere a pisztolynak és mivel nem halhatok meg nemes eszeakert, a melyeket elődeink szent örököl hagytak ránk, eghalok tehát egy előléletért. Lehet, hogy az esetem gyaaszos pelda lesz önkéntes martíromság, annyivelletlen párbaj-halál közt. De: ha ezzel a földalózással csak egy lépessel is előbbrevizem a párbaj ellen megindult mozgalmat, hogy ha halálommal egyeseket meggyőzhetek hogy egy buta golyó szeszélye jelentéktelen szovaltasból csinál tragédiákat, ugy szívesen halok meg! Elfogadtam a kihívtást, nem hogy magam használjam a fegyvert, hanem hogy az ellenfelem golyójának ezéljából álljak... Verekedni bármí módon — mondja aztán nem egyeb, mint vadállatok lenni. Erre intem mindazokat, a kik párbajjal szokták elintézni a privat ügyeket. Ez erőszakosság, eltagadása minden nemes érésnek, gálloja sokszor a becsületet szökómindásnak. Nem panas ez a mit itt mondok csak jalkiállás az egész emberiség nevében. A mi pénzem van, azt mind arra szánom, hogy ezt az írásmat elterjesztés az egész világon, megküldjék mindenüvé a hol csak a tizenkilenczedik század „felvilágosodott” népe ezt a méltatlan szokást lovagiaságnak tartja.

— **Közöslet nyilváníntás.** Czukor Ilonka k. a. esküvoje alkalmából é hó 14-én az izr. templomban *Silberstein Rozália* és *Czukor Esztike* kisaszszonyok 22 ffr 90 krt gytjítetek nöegyletünk részére, a mit híás köszönettel nyugtaz az izr. nöegylet elnöksége.

— **Itélet.** E hó 13-án ítelt a helybeli kir. törvényszék a Szabó—Murányi és Álmos—Murányi között még a mult év január havában végbement párbaj fölött. Elmarasztalttak: Szabó Lajos 8 napi, Murányi László 8

napi s Álmos Zoltán 6 napi államfogházban. Az itéletben ugy a kir. ügyész, mint a felek megnyugdottak.

— **Peches kivándorló.** Éjtelt kondított már fő és székvárosi bazilika toronyórája, amikor egy detektív négy mándlis atyafit hozott be a főkapitányságra. Mind a négynek utitáka volt a kezében s mind a négyen igen el voltak keseredve, hogy ilyen pech érte őket. A négy atyafi ugyanis — névszerű Tomesák József, Orosz József, Csiber Imre és Nagy Andras szombaton érkezett meg Szabolcsvármegyéből, hogy holnap tovább utazzanak Bácsba s onnan a kivándoriasi ügynökség közetítésével Amerika boldogabb ege alá. Budapestre érve, Tomesák e kalauzolta utitársait a sógor-nőjéhez, akit Vaskó Juliannának hívnak, a képir-utca 3. sz. a. levő házban lakik, állására nézve pedig — mint a szaboleisi atyafiak mondták — „naccsága.” A jó embeerek itt akartak meghálni, de az éjszakát bizony a főkapitányságon kellett töltöni; még pedig épen a háziasszonyok, a naccsága miatt, akit épen ma délután jelentett föl egy ur, hogy a mellényéből, amelyet beszélgetés közben levettől, Julianna klopota az aranyóráját és az aranylánczát. Természetesen ezért ment este 11 órakor a naccsága lakására a rendőr, aki aztán nemcsak a leányt magát, hanem a józüen horkoló négy kivándorlót is bekísérte. A főkapitányságon a négy atyafit megmozdították, de az arányóra helyett — amelynek a dolgában valamennyien vadonat ártatlanok voltak — csupán egy hamis utlevelet találtak náluk. A peches kivándorlókat visszairányították a szülő-hazájukba.

— **Tenyészbizkavásár Kassán.** Az Abauj-tormageyi Gazdasági Egyeület április 4., 5. és 6-ik napján Kassán díjazással egybekötött tenyészbizka-vásárt rendez. A vásáron résztvehetnek: Abauj-Torna, Borsod, Gömör, Sáros, Szabolcs, Szepes, Zemplénvármegye-k, valamint Kassa város tenyésztoi; azonban pénzdiákra csupán abauj-tormageyi és Kassa városi, míg díszoklevelelr minden kiállító pályázhatik. Díjazni fognak 2—3 éves magyar, 1—2 éves telivér és felver nyugati fajtaju bikákat. Díszokleveleken kívül összesen 2000 koronáig terjedő pénzdiákot fognak kiosztalnék; ezenkívül a kisbírtokosok által tenyészelt bikákat allamdíjakban fogják részesíteni. A vásáron résztvenni szándékozók bejelentése legkésőbb április 1-ig, azokra nézve pedig, akik állataikat vasuton szállítják, márczius 20-ig az egyesület titkári hivatalára ezimezve, Kassára küldendő be.

— **Vesztett kutya marás.** Kis György a vajai ev. ref. iskola tanulója hazulról a délutáni tanórára jött, amidőn egy kutya minden uzatás nélkül reangrott s ruháján keresztül karján néhány karezolást ejtett fogaival. A kutya a tulajdonos szerint napokon át buskomor, magába vonuló volt s az állatokát üldözte, melyek elébe akadtak; több kutyát már előbb megmárt. A megrémült gyermek segélyért kiállott, mire többen útó eszközökkel a gyermek segélyére siettek, s a vesztett kutyát agyon verték. A gyermeket orvoshoz vittek s a községi előjáróság a járás orvosát s az állatorvost nyomban értesítette. A helység összes kutyái előjárósági rendtelel eltávolították.

— **Megjelent a „Hibás beszédűek” oktatásához Vaday József „Gyakorló könyve.”** 268 oldal, 101 gyakorlattal a hebegők és selyepék számára E könyvet minden tanító és szülő jól használhatja a hibás beszédű gyermekek oktatására. Ára 1 ffr 50 kr. Az orsz. szaktanács bírálata után 10,628 szam alatt a miniszter által használata megengedve. Kapható (szerzőnél Nagyváradon.) Lapunk szerkesztőségében.

— **Ritka halál.** Cseprega István 14 éves iparos tanonc és hó 11-én éjjel gazdájának Antal János kovacs-mester házánál az árnyékszékebe ölte magát. Másnap huzták ki onnan holtan.

— **Czigánybanda a gőzfürdőben.** Egy nagy alföldi magyar városban esett meg az a mulattató dolog, amit elmondandók vagyunk. Nemesek az a különös ebből, hogy ezuttal a cigányok gőzfürdőben voltak, hanem az a helyzet is, melynek folytán oda kerültek, meglehetősen pikáns és szokatlan. A város első-keleti tisztviselői, élükön egy bíróval, közösen elhatározták, hogy a szép M.-nának éjjeli zenét adnak. Már éjjeli két órára járt az idő, mikor az imádrásra és muzsikára méltó hölgy lakása elé értek. A füstös cigányok jökdévűen húzták s az urak is táncra perdültek az utca során. Egyszerre csak egy dzésza mosogató víz ömlött a nyakukba. A lehűtött gavallérok és az elodított czigánybanda most már csak arra gondolt, miképpen lehetne „lemosni” e gyalázatot. Bevonultak egy félreeső kőreszába s ott kívárták, míg a gőzfürdő megnyitották. Az urak egymás után ugráltak a vízbe, akárcsak a békák, miközben egynek sárga gondolata támadt. A czigánybandát levették a vízbe, ezek húzódtak a fürdőszőlő, végül még is csak mindegyik more a kezébe vette a maga hangszerét, azután ők is beálltak a vízbe. A banda ráhuzott s a fürdőszőlő egybekötött hangverseny mellett igen vidám táncra perdültek az urak, a legvidámabb az volt a mulatságban, hogy csak egy-egy szál frakk volt rajtuk. A bácskai allűrökkel megdőlött urakat csendzavarás miatt följegyezte a rendőrség, de a dolgot óvatosan elismerték. — Azért városzerte sokat kacagnak a gőzfürdői hangversenyen.

— **Furcsa történet.** Amerikában, hol a törvényjavaslatokat a képviselők terjesztik be, ezek ezt a kezdeményezési jogot ugyancsak kihasználják. Ennek egyik eredménye, hogy az Unió államainak törvényhozásai elé minden évben furcsán-furcsább javaslatok kerülnek. Így Texas képviselőháza most tárgyalja a törvényjavaslatot, mely súlyos testi sertes elővetője nem büntethető akkor, ha támadója hazugnak mondja. — Ha az Unio minden államában hoznának ily törvényt, ugyancsak megszaporodnának a bevert koponyák. A „you are a liar” — maga hazudik — ugyanis nagyon nepszerű szólás módjuk az amerikaiknak. Minthogy pedig az öklözést is nagyon szeretik, ki ne fogna szívesen megragadni az alkalmat, hogy elődönthesse haragosát, anélkül, hogy beszukhassék érte! Különböző Georgia államában a törvény a „hazug” szó használatát egy évig terjedhető fogházzal és 1000 dollárig menő pénzbírsággal sújtja, kiveve, ha a vádlott be tudja bizonyítani, hogy a vádló csakugyan — hazudott. Illinois állam törvényhozása — javaslat lett terjesztve, mely az egy dollár kutyafogó alól minden háztartásban egy patkányfogó boroztet fel akar menteni. Az indokolás kifejti, hogy e törvénynek milyen üdvös volna a hatása. Minden család kitanítana egy kutyát patkány fogására és így ezek száma öröndetesen apadna. Wisconsin állam törvényhozásában Dagget képviselő, különben agglégény, határozati javaslatot nyújtott be „hajadonok, vén lányok és férjes nők megvédésére.” E javaslatban bizottságot kér kiküldeni egy törvényjavaslat kidolgozására, mely megtiltja a szoros fűzést.

— **Sátoralj-Ujhelyi rendezett tanácsu város.** A belügyi kir. miniszter S.-A.-Ujhelyi rendezett tanácsu város szervezési szabályrendeletét, az ellene beadott felebbeszek elutasításával, jóváhagyván és megerősítvén, a tisztázható közgyűlés egybehívása s megfellelő további intézkedés céljából folyó hó 9-én a vármegye alispánjához leküldötte. A rendezett tanácsu város tisztázható közgyűlése folyó hó 24-ére tüzetelt ki. A pályázati folyamodások beadásának hatánapja: március 23.

— **A Positivista könyvtár** időközönként kisebb-nagyobb kötetekben fog megjelenni, csinos kiállításban s bámulatos olcsó áron. Tartalmát egyrészt eredeti dolgozatok teszik, melyek a hazai viszonyoknak a pozitív philozofia s a politika szempontjából való appreci-

atióját tárgyazzák. Másrészlől és főképpen a Comte Ágost által összeválogatott „Positivista könyvtár” egyes munkáinak fordítását nyújtja, pontos, hű és megbízható fordításokban. E könyvgyűjtemény a művelt nemzetek irodalmában megjelent legkiválóbb művekből van összeállítva, s a következők négy sorozatra oszlik: 1. költészet és szépművészetek; 2. exact tudományok; 3. történelem, földrajz és memoire-ok; 4. philozofia, vallás, syntesis. A „Positivista könyvtár”-ban megjelenő művek teljes címsorozatát egyik legközelebbi füzetünk borítékán közöljük. A mi az 1. füzetben megjelent: „Nemzeti cultura és nyugati civilizáció” című társadalmati essay-t illeti, abban szerző a magyar nemzet anyagi, szellemi és erkölcsi fejlődésének az imént lefolyt millenium folyamán változás rajzát adja. E részben appreciatióiban a szerző egyrészt a pozitív philozofia mindjobban elismerésre jutó elveire, másrészlől külföldi tartózkodása alatt szerzett személyes tapasztalataira támaszkodik. Feltétlenül szükségessé vált, hogy a milleniumi ünnepek alatt és után elhangzott dicséretidák után, elfogulatlanul, higgadtan s önámítás nélkül vegyük szemügyre a tényleg létező állapotokat minden téren, a régi híres axomája alapján: noscete ipsam. A helyes önismeret, úgy az egyéni, mint a nemzetlétben egyedül alapja s helyes továbbéptetésnek. Szerző nem törekedett hízlelni a közvéleménynek, de nyíltan, és elfogulatlanul előadja nézeteit, melyek első olvasásra talán kellemetlenül értenek, de a teljes jóhiszeműség s őszinte hazaszeretet, mely a kritikus megjegyzések között elő-elécsillan, csakhamar kibékíti az olvasót azzal, ami a nemzeti öntudatot különben talán sértendő. A füzet igen csinos kiállítása mellett rendkívül olcsó: 30 kr. Kapható a kiadó: Révai Leóznál és minden könyvkereskedésben.

— **Mire jó a lézkerítés?** Tudós kémikusok sokat tördék már a fejüket azon a dolgon, hogy lehetne megakadályozni az olyan illatok terjedését, melyek épen nem hasonlítanak Sirázs rószaligetnek és leheléthez. Próbált tettek mindenféle maró, fertőtlenítő folyadékkal, de ennek az eljárásnak csak az lón az eredménye, hogy a levegőben az eredeti illat helyét más parfume terjed el; ha nem is oly egészségtelen, de legalább is olyan orrfitorító. Nos, a tudomány e nehéz problémáját most egyszerre megoldotta Bihar-megyében Vaskoh közösg előjárósága, meg pedig oly egyszerűen, hogy az ember szinte elámul rajta: hogyan is nem jutott ez a mód mindeddig a tudósok eszébe? Ugy történt a dolog, hogy Vaskohban az erdész százhatvan darab kőver kocát tart s a barátságos állatok oly gyönyörűséggel lubickoltak az ottani Baj patak hullámaiban, akár a klaszikus kor nimfái az Olympus völgyének csevegő vizeiben. Mondanunk sem kell, hogy a környék levegője nem olyan volt, mint egy pacsulis bolte, elannyira, hogy még a jámbor falusi gazdák is fölháborodtak, pedig ők már hozzá vannak szokva az ilyen aromához. Panaszukra a magisztrátus is foglalkozott a dologgal és a következő drakói végzést hozta:

„Több közösgbeli lakos panasza folytán, mely szerint N. N. Vaskohi erdész százhatvan darab sertése a környék levegőjét megfertőzteti: utasítottik nevezett erdész, mikép a patak két partján haladéktalanul másfél öl magas lézkerítést alkalmazzon, hogy így ez által a kellemetlen szag továbbra megakadályoztassék.”

Es a magisztrátus nyugodt volt, hogy most már eleget tett a higiénának, a másfél öl magas lézkerítésen csak nem fog az átkozott szag átmászni? De az erdész nem nyugodott bele a dologba, és megőlebbezte az ítéletet a közigazgatási bizottsághoz, ahol persze nagy elismeréssel fogadták a vaskohi magisztrátus új visszamlátat a fertőtlenítés terén. Csodálatos azonban, hogy mégis azt határozták, hogy a lézkerítést el kell hordani s az erdésznek el kell tiltani, hogy kezei a patakban hidegvíz-kúrát használjanak. Akadt

ugyan a biharmegyei közigazgatási bizottságban egy jókedvű férfi, aki fölvetete az ideát, hogy van ám a szag tova terjedésének megakadályozására még a lézkerítésnél is alkalmasabb mód. Útessen föl a vaskohi előjáróság a patak két partjára tilalomfákat, ilyenét fölírásával:

„A kellemetlen illatoknak ezen a helyen tulleterjedni szigorú büntetés terhe mellett tilos!”

— **Zenés levelezőlapok.** A most annyira kedvelt képes levelezőlapok sportja arra készítette a Rózsavölgyi és Tarsa udvari zeneműkereskedő céget, hogy a kiadásában megjelent zenejudozságokat levelezőlapokon díjtalanul mutassa be nemesek a vevőknek, hanem mindazoknak, akik a cég kiadványai iránt érdeklődnek. Előszó, hogy ebbeli kívánságukat pontos megjelölése mellett a cégnek egy levelezőlap jelentés be.

— **Apis.** az apis-bika az egyiptomiak szent állata. Erőteljes, magas, tiszta fehér, szépszarvú állat, homlokán csillag. Hátrára, nyakára meg odafestették a kiterjesztett szárnyat, a nap jelképét. És énekszó kezdtek tiszteletere, áldottak előtte s hozzája fohászkoztak. Nagy volt a tisztelete, mint akár a fehér elefánt a hinduknál. Ha elpusztult, nagy ünneppélylet temették el a Serapeion pompás sirkamráiba. A görög hagyomány azt tartja, hogy Dareios épen akkor ért Memphisbe, amikor egy apist temettek. Hogy az egyiptomiakat megnyerje, rögtön 100 arany talentumot ígért annak, aki felfedezi az új apist. Aztán elment Flah templomába, s meghagyta, hogy az ő szobrát állítsák fel a Sesostris mellett. A papok vonakodtak, mert Dareios nem értette el tetteivel Sesostrist. „Majd elfogom, ha annyi ideig élek”, felelt a király: Önézete nem hatotta meg az egyiptomiakat, de az igen, hogy babonásoknak hódóit s kerestette az új apist. Ezért hat nagy törvényhozóik közé sorolták őt az egyiptomiak. Ez erdekes, — mert örök embri — epizód a Nagy Képes Világtörténet 17-ik fejeletében olvassuk. Az egész 12 nagy kötet lesz. A gyönyörű művet Marczali Henrik szerkeszti. Ez első nagy magyar világtörténet. Egy kötet ára remek kiállításban, diszkótesben 8 frt, kapható részletfizetésre s füzetenként is. Egy füzet ára bármely hazai könyvkereskedésben 30 kr.

CSARNOK.

A harmadik.

Előkelőben berendezett szoba. Divatos angol butorok; nehéz selyem függönyök. A kandallóban még parázs csillag. Kis asztal, rajta könyvek, újságok. Az asztal mögött pamlag jobbról. Balról két karosszék. Jobbról zongora. A hatterben két ablak, melynek táblait szines üvegfestmények díszítik. A két ablak között virágvállvány.

Jobbról a bemenet; balról az ajtó, mely felig nyitva van, a hálozobába vezet. Az asztalon lámpa eg; világát a zöld selym-ernő tompítja.

Éjjel van.

A szoba üres. Kivül csöngetnek. Hangok, léptek hallatszanak. A ferj és az asszony belép. Az utcáról jönnek; az asszony vállán kis kőpeny log, fejét csipkendő fedi; a ferj téli kabátban, kezében látesővel. A szobaleány kíséri őket és segít a vetkőzésnél.

A ferj: Milyen hidegség, akár Szibériában. Na legalább jól befűtött itt? (Odaadja kabátját, kalapját.) Itt a kalapom, kabátom. Keresett valaki?

A szobaleány: A borkereskedőtől hoztak szononót palaccz bort; s a nagyság asszony divatruzsója a kalapot elküldte.

Az asszony: (levelet kőpenyét) Tegye csak rögtön a szekrénybe, de vigyázzon, ne hogy elgyűrődjék. A kalapot vigye addig a hálozobába.

A szobaleány: Parancsára, asszonyom. Meltóztatnak vacsorálni, vagy talán terítsek?

Az asszony: Már vacsoráltunk. Lefeküdhel, nincs többé szükségünk semmire. De rajkon csak a kandallóba. (A szobaleány elcsúsz a tüzet s néhány hasábfát dob a parázsra.)

A férj: (az órát nézi.) Éjfél elmúlt; . . . tulajdonképen ostobaság volt színház után orfeumba menni; de oly szükségét éreztem annak, hogy szórakozzam. (A szobaleányhoz.) Még hozhatna egy palacczkkal az új borból . . . adjon hozzá két poharat. Megköstöljük. Nemde, Lola? A szobaleány el. A férj vegignyujtózik az egyik karosszékekben. Rövid szünet után.) Tudod, édes, ezek a francia erkölcsi és házassági drámák tulajdonképen nem érnek semmit. Csupa tetetés, ámitás az egész; s hogy a szerző valami nyakatekert problémát bebizonyított, oly szemfényvesztést visz véghez, mint valami kökér. Pedig a helyzet oly világos. Már az első felvonásban tudom, mi lesz a darab vége. S azt hiszem mindig, hogy maguk a szereplők is tudják. Hát akkor oly komikus nézni, mint vergődnek három felvonáson keresztül.

Az asszony: (a kandalló előtt lábát melegítve, háttal ül a férjnek.) Házug, szenzációs, valótlán a darab . . .

A férj: Magad is észrevettél . . .

Az asszony: . . . És mégis mily különös hatással voltak reám évekkkel ezelőtt, mikor Párisban voltam nászútban Róberttel . . . A Rejane jászott . . . és a Bernard . . . és én akkor mindent oly természetesen tartottam . . . Tudod, én azt hiszem, a mi légkörünk, a kedélyünk nem alkalmas az ilyen könnyed dolgokra . . . És akkor . . . akkor még fiatal voltam . . . A fantáziám . . . hisz annyi minden összejátszik . . . Emlékszem, magam is szerettem volna ilyen regényt átélni . . . (Szünet.) A szobaleány a borospalacczot hozza a poharakkal. Az asztala teszi és távozik.)

A férj: (eröltetett jókedvvel.) . . . Ördög vigye ezt az egész komédiát! . . . Őntheticek kedek is? . . . Öreglegény; kissé fanyar lesz már . . . (Teletölti a poharakat; megköstölja a bort.) Igen a régi fajta . . . Igen, most még csak a szívart, így . . . Lola, miért ülsz oly távol tőlem . . . nem jönnél közelebb? Jer ide a pamlag sarkába . . . (Az asszony fáradtan felkel; odakuporkodik a pamlagra s fejét a férfi vállára hajtja. A férj mindkét karjával átöleli.)

A férj: Látod, ezek a legboldogabb órák: itthon egyedül veled, te itt ülsz közelben s én csokolhatom selyem hajadát, így . . . (megesókolja) . . . a kandallóban tűz lóg . . . oly boldognak, megelégedettnék érzem magamat. Egész éjjel így elülhetnék. Mond, szeretsz? (Az asszony bágyadtan mosolyog s megesókolja.) A szobaleány belép; a kalapskatulával végigmegy a szobában. Az asszony elhuzódik; a férj idegesen dobol a pamlag tamlaján. Szünet.)

Az asszony: Tudod . . . ép ma két éve, hogy észrevettem . . . ma mindig reája gondolkodok. Az előbb, hogy a Mari oly halkán és hirtelen bejött . . . egyszerre csak azt gondoltam . . . Róbert is mindig oly hirtelen és nesztelenül járt . . . Emlékszel, mikor utóljára egyszerre csak előttünk állott . . . S mi azt mondtuk neki, hogy te csak reája varakoztál a könyvek miatt . . . Szerda volt . . . igen . . . igen, szerda ma két éve . . . és szombaton . . .

A férj: (hevesen) Igen . . . gyógyíthatatlan betegség miatt . . . hisz ő maga írta a leveleiben . . . Különben is akkor nem állott észre semmit s a leveleiben nem állott semmi . . . (A szobaleány a hálószobából jön. A férj néhányszor végigsimítja homlokát; aztán kiúszik borát, s a poharat rögtön telitölti. Szünet.)

A férj (kényszerezett vidámsággal): Emlékszel a bohócokra az orfeumban. Kötönyök

voltak. Mikor egyik a másik hátra kötötte a csengetyűt s a szegény, mint a bolond, keringett maga körül, hogy megtudja, hol csilingel a csengetyű . . . Pompás volt . . . mennyit kacagtam! (Iszik.) De te nem is iszol, nem iszik a bor?

Az asszony: Igen . . . majd iszom . . . Akarod az újságokat? (Valami dalt dudol.) Tudod, inkább most próbálom meg a kalapot. (Bemegy a hálószobába; hallatszik, a mint a sötétben motorázik. Rövid idő múlva megjelen az ajtóban.) Hívtál?

A férj: Nem.

Az asszony: De valaki hívott. Világosan hallottam, hogy valaki nevenem szólított . . . Nem találok a kalapot . . . Oly sötét van benn . . . van gyufád? . . . Vagy nem keresnők együtt? (A férj felkel. Gyufát gyújt s a hálószobába lép. Beszédük kihallatszik. Nemsokára kijönnek. Az asszony a kalapdobozal kezében a tűkör elé lép s felpróbálja a kalapot. A férj ismét a pamlag sarkába huzódik és nézi az asszonyt.)

Az asszony: Hisz ez az asszony nem is változtatott semmit a kalapon. Ugy hozza vissza, a hogyan odaadtam.

A férj: Nem mondat édes, hogy mit változtasson rajta? Én nem is ismerem ezt a kalapot. Uj?

Az asszony: Már több mint hároméves . . . Még . . . még abból az időből van . . . de azóta nem hordtam. Most változtatni akartam valamit rajta; de, ugy látszik, nem lehet. Már uj korában is rossz volt.

A férj: Nos akkor tedd el . . . a többi öreg holmikát is . . .

Az asszony: Nem tehetem . . . annyira csüngök rajtok. (Szünet. A hálószobában az óra félegyet üt. A férj lassan fűtörésztet.)

Az asszony: Nem akarsz még lefeküdni?

A férj: Igen . . . később. Zongorázhatnál valamit. Valami vigat, keringőt . . .

Az asszony: (a zongorához megy, kinyitja; azután megmondolja magát.) Most, éjjel félegy órákor? Azután nem is játszhatok vigat . . . két hur elpattant s a hangoló még nem volt itt. (Becsukja a zongorát.)

A férj: Hm.

Az asszony: Szóltál?

A férj: Nem.

Az asszony (rémülten): Nézd, milyen köd ez . . .

A férj (izgatottan): Látod, hogy szivározzok! . . . Gszólalatos; egy cseppet sem vagyok fáradt . . . fenmaradok . . . te lefeküdhatsz, ha akarsz . . . én úgy sem tudnék aludni . . . alighanem a bor izgatott fel . . .

Az asszony: Miért beszél ily hangon?

A férj (idegesen kiabál): Milyen hangon? Hát a rendes hangomon. Azt hiszem, rosszul hallasz; ugy beszélék, mint mások. (Szünet.)

A férj izgatottan jár fel s alá; az asszony a virágokat nézegeti.

Az asszony: Ezek a virágok itt egészen elhervadnak; átültetem őket friss földbe, talán akkor megmaradnak.

A férj: (leül) Jer; jer ide, a pamlagra. Beszéljünk őszintén, mert ezt közöttünk tisztáznunk kell. (Az asszony leül.) Maradjunk nyugodtak és higadgtak; de legyünk nyitlak, mert csak így juthatunk közelebb egymáshoz. — Köztünk van valami: egy szakadék, melyet át nem merünk lépni . . . talán csak egy gondolat . . . egy sejtés . . . vagy talán semmi . . . És ettől szabadulunk kell, hogy boldogok lehessünk . . . Ő meghalt . . . mit akarhat még fölünk? Miért zavarja boldogságunkat, hisz mindkettőnk szeretett. Taged, mint feleségét, engem, mint barátját. — Es mégis közibünk áll, elfojtja szívünk dobogását . . . Reája gondolunk, a eseketedére . . . s ez elűzi közünköl a békét, boldogságot . . . (Hirtelen felugrik s az ajtóhoz rohan. Kívül sötétség.) Van itt valaki? Tisztán hallottam . . . nem vettél észre semmit?

Az asszony: (tétovázva) Nem tudom . . .
A férj: Hm, különös. (Gyertyát gyújt s kivilágít. Az ajtóban a gyertya elalszik.) Természetesen itt megint óriási a légvonal! (Leveszi a gyertyát s az asszony mellé ül. — Szünet. Majd közelebb huzódik hozzá s megfogja kezét.) Látod, hogy ugy szerettek s mikor elvettelek, azt hittem, hogy a legboldogabb ember vagyok a földkerékészen . . . Es azok is lehetünk, igen boldogok . . . boldogok, csak bízunk kell egymásban . . . elfeledni a multat, s uj életet kezdeni. Nem is gondolod, mennyire imádlak; s csak azt a boldogságot óhajtom, melyről mindig álmodtam . . . Es elérhetjük a boldogságot, ha újból kezdjük . . . Akarod Lola, édes Lolám, feleségem? (Megöleli.)

Az asszony: Akarom.

A férj: Ah! (Karja mereven lehall; az asszony elelntén csodálkozva tekint reá; azután megerti. Tenyerébe rejti arcát és sir. A hálószobából kihallatszik, a mint a szél felránt egy rosszul elzárt ablakot s élesen besivít a szobába. Nagy szünet.)

A férj: Milyen hideg lett itt egyszerre . . . onnét a hálószobából jön . . . Ah, a szél egy ablakot szakított fel . . . Van még tűz a kandallóban? . . . Oly hideg van itt . . .

Útmutatás a szőlőművelésre.

Egy vaskos, pazar bőkezűséggel kiállított könyvet becsotált ki a magyar földművelésügyi miniszterium. A könyv czéjja utasításokkal látni el azokat, akik a szőlőművelésnek nemzetgazdaságilag annyira fontos munkájában akár elpusztult szőlők felújítását, akár új szőlőtelepítvények létesítésével részt kívánnak venni. A 300 oldalra terjedő könyv 143 ábrával és 262 rajzzal könnyíti meg a megérthetést s utasításainak a gyakorlatban való alkalmazhatóságát. — Ehhez a valóban nagybecsű könyvhöz maga Darányi Ignác földművelésügyi miniszter írt előszót, amely egész terjedelmében a következő:

Korunk szőlőművelése nemesak költség, hanem szakavatott munkát is igényel, mert a fillokszera által elpusztított hegyvidéki szőlőink helyreállítására a mi viszonyaink között csak oly két mód kínálkozik, a melynek alkalmazására nem elégséges sem a régi szőlőültetési eljárás által feltételezett beruházás értéke, sem a régi kezdetleges, sok tekintetben helytelen művelési rendszer ismerete. A mai viszonyok közt nálunk alkalmazható két szőlőfelújítási mód egyike: amerikai fajtájú alanyon készült szőlővanyók ültetése; a másik: honi (európai) fajtával ültetett szőlőnek szénkénezéssel való fenntartása. Hogy ezen két mód közül hol és minő viszonyok közt alkalmazható kellő sikerrel az egyik, hol a másik s hogy a siker biztosítása érdekében minő munkát kell teljesítenünk és minő különleges műveletek kell végrehajtanunk, azt a szőlőművelésnek amaz ismeretivel s ama gyakorlatával, amely apánk idejéből származott át reánk, sem meghatározni, vagy megbírálni, sem megvalósítani nem vagyunk képesek. A változott viszonyok részletesebb és belteresebb munkára, gondosabb művelésre s különleges eljárásokra s fogásokra utalnak és kénytelenek vagyunk gyors és nagy léptekkel haladni a folyton fejlődő szakismeretek táj mezéjén, ha el akarjuk érni azt, hogy az elpusztult szőlő helyébe új szőlőt állítsunk s abból oly terméseket biztosítsunk magunknak, a melyek értéke a tetemes befektetési költséget fedezi s fardalminkat is megfelelő vállalati nyereséggel jutalmazza.

Törekvésem, hogy a szőlőművelés és különösen az elpusztult szőlők helyreállítására nélkülözhetetlen gyakorlati szakismereteket terjeszsem, egyik irányban és részben megvalósul a jelen „Útmutatás” kiadásával.

Czéjja ezen „Útmutatás”-nak egyrészt, hogy általánosságban vezérfonalul szolgáljon

a szőlőművelőknek az elpusztult szőlők helyreállítását s a helyreállított szőlők művelése kérdésében; célja másrészt, hogy kiegészítője legyen ama művelési tervnek, a melyről az 1896. V. t.-cz. rendelkezései alapján kölcsönben részesített szőlőbirtokosok az előírt munkák szakszerűen helyes teljesítésére köteleztetnek. A szőlőművelési munkanemeknek s egyes munkáknak ebben az „Utmutatás”-ban foglalt leírása képezi a mértéket annak elbírálására és megítélésére, hogy a kölcsönben részesülő szőlőbirtokos a művelési tervben előírt munkanemeket s egyes munkákat a teljesítés helyessége s czélszerűsége tekintetéből megfelelően hajtott-e végre? (Lásd az 1896. V. t.-cz. végrehajtása iránt 1896. évi szeptember hó 25-én 60,900. szám alatt kiadott rendeletem 9. §-ának utolsó bekezdését.)

A jelen „Utmutatás” szerkesztésére a vezetésem alatt álló miniszterium illetékes osztályának felügyele mellett Engelbrecht Károly központi szőlészeti és borászati főfelügyelő vezetés alatt Morágyi István nagyenyedi, Kósinsky Viktor tarcazi és Balassa István bihar-diószegi vinczellériskolai igazgatókból és Racz Sándor központi szőlészeti s borászati felügyelőből álló szerkesztő-bizottságot alakítottam. Ez a bizottság, a melynek minden tagja már számos év óta a közpályán eredménytel működő szakember, öszszegyűjtötte a szőlőművelés, különösen az elpusztult szőlők helyreállítása összes kérdéseinek anyagát, kiválasztotta abból mindazt, a mit évek során szerzett tapasztalatok honi viszonyaink közt igazoltak és megvizsgálva a tapasztalati jelenségeket s eredményeket az elméleti ismeretek megvilágításában, megállapította azokat a tetteleket, a melyek öszszefoglalásából a szőlőművelés mai rendszere — honi viszonyainkra alkalmazva — alakul.

Az ebbe az „Utmutatás”-ba foglalt alapelvek tehát pozitív basisát alkotják amaz eljárásnak, a melyet az elpusztult szőlők megújítása s a megújított szőlők művelése terén az eddigi tapasztalatok igazolására szerint követnünk kell. A mi ezen túlterjed, annak kutatása, megfigyelése s kiderítése feladata lesz a szőlészeti kísérleti állomásnak, amelynek szervezésével éppen foglalkozom.

Ez a kísérleti állomás lesz hivatva arra is, hogy az eddig szerzett tapasztalatokat, az elméleti ismeretek segítségével teljesítendő

kutatások nyomán, tudományos alapon fejlessze s bővítsé s folyton újabb anyagot szolgáltatson a gyakorlatnak a szakszerű szőlőművelés előbbre vitelére.

Sok szőlőbirtokos lesz abban a helyzetben, helyzetben, hogy a jelen „Utmutatás”-ban foglalt tanácsok s utbaigazítások daczára sem fogja a leghelyesebb utat és módot választani, mert azt az ezer és ezer különféle esetet s azt a számtalan kérdést s árnyalatot, amelyet a gyakorlati élet hoz felszínre, mind előre látni s behatóan tárgyalni nem lehetséges. Ezért minden szőlőbirtokos, aki azt tapasztalja, hogy a jelen „Utmutatás”-ban foglaltakból kimerítő felvilágosítást nem meríthet, vagy hogy az eredmény nem igazolja ezen „Utmutatás” tartalmát, daczára annak, hogy az eredmény nem igazolja ezen „Utmutatás” tartalmát, daczára annak, hogy mindenben pontosan követte annak rendelkezéseit, — leghelyesebben cselekszik, ha az illetékes körületi szőlészeti s borászati felügyelőhöz fordul, a ki vagy maga fogja megadni a szükséges tanácsot, vagy azt az erre hivatott helyről beszerzi.

A jelen „Utmutatás”-t azzal az óhaj-tással bocsátom a közönség rendelkezésére, hogy annak a szőlőbirtokosok minél számo-sabbban hasznát vegyék s alkalmazásának eredményét minél gazdagabb szüretekben tapasztalják. Bizalommal fordulok különösen a lelkészekhez s a tanítókhoz, mint a kiknek leginkább van alkalmuk a népre hatni s azt hasznos munkára vezérelni, hogy a jelen „Utmutatás” nyomán a közvetlenség útján világozták fel a kisgazdákat a szőlőművelés-nél szükséges eljárásról.

Bárki is, aki szőlőjét helyesen ülti meg és műveli, ugyiszintén azok is, akik a népet e tekintetben helyes tanácsokkal látják el, mindannyian munkatársaim és közreműköd-nek annak a nagy nemzeti munkának teljesítésénél, hogy hazánk szőlőművelése virág-zóbb, szőlőhegyeinek lakossága elégedettebb és jobb sorsban legyen, mint valaha volt.

Budapesten, 1898. évi november 5-én.

Darányi Ignác,

földművelésügyi m. kir. miniszter.

A valóban hézagpótló mű ára csekély 1 korona s megszerezhető minden gazdasági egyesületnél, szőlészeti, borászati és filokszerá elleni védekezési egyesületeknél, továbbá szőlészeti és borászati felügyelőknél.

Lelkészeknek és tanítóknak, akik ez iránt egyszerű levélben, vagy akár levelezőlapon a földművelésügyi m. kir. miniszterium szőlészeti osztályához fordulnak, ez a kiválóan értékes és szép mű ingyen küldetik meg.

Mi, akiknek alkalmunk volt e nagy gondal öszszállított művet áttekinteni, melegen ajánljuk mindazok figyelmébe, akik szőlőműveléssel szakszerűen és gazdaságosan óhaj-tanak foglalkozni, habár csak hasznos mel-lekfoglalkozásként is.

Különlélek.

Amerikai humor. A Clevelandban megjelenő „Szabadság” közli a következő amerikai szellemességeket:

— *Rendőrhumor.* Első színész (az utcán): Te akarsz kollégám lenni, te csepürágo, te!

Második színész: Inkább te szorulsz a barátságomra, te lump, te!

Rendőr (oda lépve): Úraim, kérem, ne itt az utcán tartásák a próbákat.

— *Lelkiismeretes.* Utanálló (a rablott pénzt számlálva): Tizenöt forint épen... nos hordja el magát!

Utas (távozik, de kis idő múlva visszateér): Bocsánat, tizenhat forintnak kell lenni.

— *Meggondolatlan.* Vendég: Nagyon kimerültnek látzok már ma, talán sok upal-mas látogatód volt?

Háziasszony: Nem, te vagy az első.

— *Nem szükséges.* Ur: Jancsi, hozd ide csak a konyakot. Ott a palack fenn, jobbra a szekrényben, a másik szobában. De gyertyával menj be.

Jancsi: Nem szükséges. Sötétben is megtalálom.

Piaci árak.

— Márczius 15. —

Buza	9.10	9.15.
Rozs	7.10	7.20.
Árpa	5.50	5.60.
Zab	5.70	5.75.
Tengeri	4.25	4.35.
Paszuly	—	—
Szesz literenként	17 1/4	68 1/2.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelőket értesíteni, hogy

táncztanítási óraimat

az ág. ev. központi elemi iskola disztermében folyó évi márczius hó 11-en, szombaton megkezdtem.

Tanmódszerem annyira ismeretes, hogy szükségtelen azzal bővebben foglalkozni: töreksem mindég a korral haladni, nem létezik újdonság e téren, melyet külföldi ismeretsem nyomán azonnal meg ne szerezsek.

Órámat ismét úgy rendezem be, hogy egyik nap a kezdőknek, másik nap a haladóknak fogok előadást tartani, hogy tanítványaimnak elegendő idejük legyen iskolai teendőiknek is elvégezni.

Beiratások eszközölhetők délelőtt 8 órá-tól 10-ig, délután 2 órá-tól 4-ig lakáson: kállói-utca 9. szám, Ungár Lajos úr házá-ban (Mendek-féle ház). 146—2—1

Magamat és iskolámat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, vagyok mély tisztelettel

Nyiregyháza, 1899. márczius hó.

Alföldy Károly

okl. táncztanító, a magyarországi táncztanítók egyesületének alelnöke, és a vizsga-bizottság tagja.

REINER FLÓRA
NŐI DIVATÁRÚSNÓ.

Főüzlet: DEBRECZEN, Kossuth-utca 6.

Fióküzlet! NYIREGYHÁZÁN, Pazonyi-utca, Maár-féle ház, a volt „Európa” szálloda tőszomszédságában.

Szíves tudomására hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönségnek, hogy Nyiregyháza, Pazonyi-utczán, Maár-féle házban debreczeni üzlettel kapcsolat

női és gyermek kalaparú üzletet

nyitottam és már az idén tavaszra raktáramat a legdivatosabb női modell és gyermek-kalap újdonságokkal igen dúsan elláttam. Igyekeznék fogok, hogy Debreczenben már kivivolt jó hírnevemet itt is érvényre juttassam.

Szükségét láttam annak, hogy helyben egy elegánsabb, finomabb női divatárú fiók-üzletet létesítsek, mivel itt eddig egy kizárólagos ilyen üzlet nincs.

Mint divatárúsnó szakértelmem és elősmert izlésemnél fogva a leg-messzebb menő igényeket is kielégíteni főtőrekvésem leend, kérem a n. é. közönség pártfogását.

Elvém mérsekelt árak mellett elegáns, finom árukkal szolgálni. Gyász kalapokat 1—2 óra alatt elkészítek és ilyeneket készen raktáron is tartok

Tisztelettel

Reiner Flóra

női divatárúsnó, Debreczen és Nyiregyháza.

70—6—3